

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 8. lipnja 2022.

[Multimedia]

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Na našem putu kateheza o starosti danas razmišljamo o dijalogu između uskrslog Isusa i Petra koji se donosi na kraju Ivanova Evanđelja (21, 15-23). To je dirljiv dijalog, iz kojeg izbija sva Isusova ljubav prema njegovim učenicima, kao i uzvišena ljudskost njegova odnosa s njima, a posebno s Petrom: nježan je to, ali ne prazan odnos, izravan, jak, slobodan i otvoren odnos. Ljudski odnos označen *istinom*. Ivanovo Evanđelje, tako duhovno, tako uzvišeno, završava dirljivom molbom i ponudom ljubavi između Isusa i Petra, koja se, na jedan sasvim spontan način, isprepliće s razgovorom među njima. Evanđelist nas obavještava: njegovo je svjedočanstvo istinito (usp. Iv 21, 24). I upravo u njemu treba tražiti istinu.

Možemo se zapitati: jesmo li mi sposobni odnjegovati i sačuvati oblik ovog Isusovog odnosa s učenicima, u skladu s njegovim stilom tako otvorenim, tako iskrenim, tako izravnim, tako ljudsko stvarnim? Kakav je naš odnos s Isusom? Je li onakav kakav je bio odnos apostolâ s njim? Nismo li, naprotiv, vrlo često u napasti zatvarati svjedočanstvo za evanđelje u čahuru „sladunjave“ objave, kojoj pridodajemo svoje prigodično štovanje? Ovaj stav, koji se čini kao poštivanje, zapravo nas udaljava od pravog Isusa, te postaje čak povod za vrlo apstraktan, vrlo autoreferencijalan, vrlo svjetovan hod vjere, što nije Isusov put. Isus je utjelovljena Božja Riječ i On se ponaša poput čovjeka, On nam govori kao čovjek, Bogočovjek. Tom nježnošću, tim prijateljstvom, tom blizinom. Isus nije nalik onom sladunjavom liku na svetim sličicama, to ne: Isus nam je nadohvat ruke, On nam je blizak.

U Isusovu razgovoru s Petrom nalazimo dva odlomka koja se odnose upravo na *starost i trajanje vremena*: vrijeme svjedočenja, vrijeme života. Prvi je odlomak Isusovo upozorenje Petru: kad si bio mlad bio si samodostatan, kad ostariš više nećeš ti toliko upravljati sobom i svojim životom, već drugi. Meni to pričaš koji sam u kolicima, ah! Ali je tako, život je takav: sa starošću dolaze sve te bolesti i moramo ih prihvatiti kako dolaze, zar ne!? Nemamo više onu snagu kao kad smo bili mladi! I tvoje će svjedočanstvo – kaže Isus – *također biti popraćeno tom slabošću*. Ti moraš biti Isusov svjedok i u slabosti, u bolesti i u smrti. Ima jedan lijepi odlomak svetog Ignacija Loyolskog koji kaže: „Kao za života, tako i u smrti moramo dati svjedočanstvo Isusovih učenika“. Svršetak života mora biti svršetak života učenikâ: Isusovih učenika, jer nam Gospodin uvijek govori prema dobi u kojoj jesmo. Evanđelist dodaje svoje tumačenje, objašnjavajući da je Isus aludirao na krajnje svjedočanstvo: mučeništvo i smrt. Ali možemo općenitije razumjeti smisao ovog upozorenja: tvoje će *nasljedovanje* morati naučiti dopustiti da ga pouči i oblikuje tvoja *krhkost*, tvoja nemoć, tvoja ovisnost o drugima, pa čak i u odijevanju i u kretanju. Ali ti „*idi za mnom*“ (r. 19). Nasljedovanje Isusa ide uvijek naprijed, u dobrom zdravlju, s narušenim zdravljem, kad smo samodostatni i kad fizički ovisimo o drugima, ali važno je nasljedovati Isusa: slijediti Isusa uvijek, na nogama, trčeći, sporo, u kolicima, ali uvijek ga slijediti. Mudrost nasljedovanja mora pronaći put da ostane u svom ispovijedanju vjere – ovako odgovara Petar: „Gospodine, ti znaš da te volim“ (r. 15.16.17) – čak i u ograničenim uvjetima slabosti i starosti. Ja volim razgovarati sa starijima gledajući ih u oči: imaju onaj sjaj u očima, one oči koje ti govore više od riječi, svjedočanstvo jednoga života. I to je lijepo, moramo to sačuvati sve do kraja. Slijediti Isusa tako, puni života.

Ovaj razgovor između Isusa i Petra sadrži dragocjeno učenje za sve učenike, za sve nas vjernike. Pa i za sve starije osobe. Naučiti iz naše krhkosti izraziti dosljednost našeg svjedočenja života u uvjetima života koji je uvelike povjeren drugima, koji umnogome ovisi o inicijativi drugih. S bolešću, sa starošću ovisnost o drugima raste i nismo više samodostatni kao prije; raste ovisnost o drugima i tu također raste vjera, i tu je Isus s nama, i tu izvire ono bogatstvo vjere koje smo lijepo živjeli na svom životnome putu.

No, moramo se ponovno zapitati: imamo li *duhovnost* doista sposobnu protumačiti, sad već podulje, razdoblje ovog vremena naše slabosti povjerene drugima, više nego snazi naše autonomije? Kako ostati vjerni življenom nasljedovanju, obećanoj ljubavi, pravdi kojoj smo težili kad smo mi imali inicijativu, u vremenu krhkosti, u vremenu ovisnosti, u vremenu kad se opraštamo od života, u vremenu kad se prepušta drugima kormilo vlastitoga života kojega mi više nismo protagonisti? Nije lako udaljiti se od toga da budemo protagonisti, nije to lako.

Ovo novo vrijeme je, zasigurno, ujedno vrijeme kušnje. Počevši od napasti – nedvojbeno vrlo ljudske, ali i vrlo podmukle – da sačuvamo svoju istaknutu ulogu (protagonizam). Ponekad se protagonist mora umanjivati, mora smanjivati, prihvaćati da starost umanjuje tvoju ulogu protagoniste. Ali ćeš imati drugi način da se izraziš, drugi način da sudjeluješ u obitelji, u društvu, u grupi prijatelja. I to je ona znatiželja koja se javlja kod Petra: „A što s ovim?“, kaže Petar, opazivši ljubljenog učenika kako ih slijedi (usp. rr. 20-21). Zabijati nos u tuđe živote. To se ne

smije, te Isus kaže: „Daj šuti!“. Mora li stvarno ostati u „mojem“ nasljedovanju? Treba li možda zauzeti „moj“ prostor? Hoće li biti moj nasljednik? To su pitanja koja ničemu ne koriste, koja ne pomažu. Mora li živjeti duže od mene i zauzeti moje mjesto? Isusov odgovor je iskren, pa čak i grub: „što je tebi do toga? Ti idi za mnom!“ (r. 22). Kao da mu time želi reći: brini se ti za svoj život, za svoju sadašnju situaciju i ne zabadaj nos u živote drugih. Ti idi za mnom. E to je važno: nasljedovati Isusa, ići za Isusom u životu i u smrti, u zdravlju i bolesti, u životu kad je sretan, s mnogim uspjesima, i u životu kad nam je teško, s mnogo ružnih trenutaka pada. I kad se želimo uvući u živote drugih, Isus odgovara: „što je tebi do toga? Ti idi za mnom!“. Preljepo. Mi stariji ne bismo smjeli biti zavidne mladima koji idu svojim putem, koji zauzimaju naše mjesto, koji traju duže od nas. Čast naše vjernosti ljubavi na koju smo prisegnuli, vjernost nasljedovanju vjere u koju smo povjerovali, pa i u uvjetima koji nas približavaju oproštaju od života, razlog su divljenja za naraštaje koji dolaze i zahvalnog priznanja od strane Gospodina. Naučiti se oprostiti: to je mudrost starijih osoba. Ali oprostiti se dobro, s osmijehom; naučiti oprostiti se u društvu, oprostiti se s drugima. Život starije osobe jest jedan oproštaj, spor, baš spor, ali radostan oproštaj: proživio sam život, sačuvao svoju vjeru. To je lijepo, kad starija osoba može to reći: „Proživio sam život, to je moja obitelj; proživio sam život, bio sam grešnik, ali sam činio također dobro“. I taj mir koji dolazi, to je oproštaj starije osobe.

Čak i prisilno neaktivno nasljedovanje, satkano od emocionalne kontemplacije i zanosnog slušanja Gospodinove riječi – poput Marije, Lazarove sestre – postat će najbolji dio njihova života, života nas starijih, jer nam se taj dio više nikada neće oduzeti, nikada (usp. *Lk* 10, 42). Promatrajmo starije, gledajmo ih i pomozimo im da mogu živjeti i izraziti svoju mudrost života, da nam mogu dati ono lijepo i dobro što imaju. Gledajmo ih, slušajmo ih. A mi stariji, gledajmo mlade uvijek s osmijehom: oni će slijediti put, oni će pronositi ono što smo mi zasijali, pa i ono što mi nismo posijali zato što nismo imali hrabrosti ili priliku za to: oni će to pronositi. Ali uvijek taj odnos uzajamnosti: starac ili starica ne mogu biti sretni ako ne gledaju mlade, a mladi ne mogu ići naprijed kroz život ako ne gledaju starije. Hvala!

Apeli Svetoga Oca

Posljednjih je sati jedan potres odnio ljudske živote i izazvao velike štete u Afganistanu. Izražavam svoju blizinu povrijeđenima i onima koji su pogođeni potresom, a posebno molim za one koji su izgubili živote i članove njihovih obitelji. Nadam se da će se uz pomoć sviju ublažiti patnje dragog afganistanskog stanovništva.

Izražavam također svoju tugu i zaprepaštenost zbog prekjučerašnjeg ubojstva u Meksiku dvojice redovnika isusovaca i jednog laika. Kolika ubojstva u Meksiku! Izražavam svoju molitvenu blizinu i ljubav katoličkoj zajednici pogođenoj ovom tragedijom. Još jednom ponavljam da nasilje ne rješava probleme već umnaža nepotrebne patnje.

Djeca koja su bila sa mnom u papamobilu su iz Ukrajine: ne zaboravimo Ukrajinu. Nemojmo izgubiti sjećanje na patnje toga mučeničkog naroda.